

## Tilleggsnotat

---

### Høring - forslag til ny EU-forordning om forbrukervernsamarbeid

#### 1. Hva er problemet og hva vil EU-kommisjonen oppnå?

Det følger av EU-kommisjonens begrunnelse at formålet med å endre forordningen om forbrukersamarbeid er økt etterlevelse av europeiske forbrukervernregler. Kommisjonen har gjennomført en evaluering av dagens forordning som viser at:

- Europeiske forbrukervernregler blir i stor grad ikke fulgt
- Europeiske forbrukervernregler særlig innen transport og finans er ikke omfattet av forordningen
- Myndighetenes varierende undersøkelses- og håndhevingsmuligheter etter nasjonal rett vanskeliggjør et effektivt samarbeid
- Det mangler tilstrekkelige retningslinjer for hvordan større overtredelser som rammer forbrukere i flere medlemsland skal håndteres

I forslaget fra kommisjonen er det redegjort nærmere for bakgrunnen for forslaget.<sup>1</sup>

Forbrukerombudet har opplyst at dagens samarbeid ikke har fungert i enkelte saker, først og fremst på grunn av mangel på effektive virkemiddel, i kombinasjon med mangel på ressurser.

#### 2. Hvilke tiltak er relevante?

De relevante tiltakene fremgår av høringsnotatet punkt 3 og kommisjonsforslaget punkt 5.2.

#### 3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Tiltakene reiser prinsipielle spørsmål når det gjelder kommisjonens og håndhevingsmyndighetenes kompetanse.

Som det fremgår av høringsnotatet punkt 3.4 foreslås det at kommisjonen skal ha en sentral koordinerende rolle der overtredelse av forbrukervernregler rammer forbrukere i minst ¼-deler av medlemslandene og innbyggerne i disse landene.

Utgangspunktet etter norsk rett og EØS-avtalen er at kommisjonen ikke skal kunne treffe avgjørelser som har direkte virkning i Norge. Dersom myndighet skal overdras til et overnasjonalt organ skal dette eventuelt være et organ som ligger i EFTA-pillaren.

Forslaget til forordning overdrar ikke myndigheten til å håndheve forbrukervernregler til kommisjonen eller noe annet EU-organ. Departementets foreløpige vurdering er at EU-

---

<sup>1</sup> Se COM(2016) 283 final, særlig punkt 1.1 til 1.3. Forslaget er nå tilgjengelig i dansk versjon: [http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:6518cdf5-2332-11e6-86d0-01aa75ed71a1.0022.02/DOC\\_1&format=PDF](http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:6518cdf5-2332-11e6-86d0-01aa75ed71a1.0022.02/DOC_1&format=PDF). Øvrige språkversjoner er tilgjengelig på eur-lex.eu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1467875284457&uri=CELEX:52016PC0283>.

kommisjonens rolle som koordinerende organ er lite inngripende, og eventuelt kan legges til EFTA-pillaren, eksempelvis ESA.

Forordningen foreslår at håndhevingsorganene skal få en ny og mer detaljert etterforsknings- og sanksjonskompetanse, se høringsnotatet punkt 3.3. De skal blant annet kunne få utlevert opplysninger fra fysiske eller juridiske personer samt fra øvrige offentlige myndigheter som er nødvendig for å identifisere overtredere (b og c), stenge nettsider, tjenester eller kontoer (l) og pålegge næringsdrivende som har brutt regelverket å betale kompensasjon til forbrukere (n).

Det kan stilles spørsmål ved om håndhevingsorganene her får kompetanse som er mer omfattende enn det som er nødvendig og vanlige etter norsk håndhevingstradisjon. I det følgende gis en kort gjennomgang av markedsføringsloven bestemmelser om etterforskning og håndheving.

Etter markedsføringsloven § 33 plikter enhver å gi Forbrukerombudet opplysninger som er nødvendige for å kunne utføre sine gjøremål etter loven. Videre kan ombudet foreta granskning og besiktigelse.

Etter markedsføringsloven § 39 kan vedtak rettes mot medvirkere for brudd på markedsføringsloven. Denne bestemmelsen har Forbrukerombudet benyttet blant annet til å kreve stengning av bankkontoer.

Det er ingen eksplisitt hjemmel for Forbrukerombudet til å pålegge næringsdrivende å betale kompensasjon til forbrukere.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om kommisjonen og/eller håndhevingsmyndighetene gis for mye kompetanse eller ikke.

#### **4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?**

Kommisjonen har gjennomført en konsekvensanalyse<sup>2</sup> der det blant annet antas at:

- Økt innsats fra håndhevingsmyndighetene mot større overtredelser vil redusere forbrukernes økonomiske tap
- Systematiske data på forbrukerproblemer blir i større grad tilgjengelige for håndhevingsmyndighetene
- Samordnet håndheving er kostnadsbesparende sammenlignet med at hver enkelt nasjonal myndighet skal gjøre dette
- Det blir enklere for næringsdrivende å kjenne til håndhevingssystemene i forskjellige land samt hvordan reglene tolkes, noe som skaper like konkurransevilkår og reduserer kostander til juridisk bistand
- EU kommisjonen vil bruke to årsverk på sin koordinerende rolle

Det er allerede i dag et utstrakt samarbeid mellom nasjonale håndhevingsorgan i regi av EU-kommisjonen. Uten at departementet kan konkludere på det nåværende tidspunkt, stilles det spørsmål ved om den foreslåtte forordningen vil medføre mindre bruk av håndhevingsressurser. Utgangspunktet for forslaget er at brudd på forbrukervernregler som

---

<sup>2</sup> Se COM(2016) 283 final punkt 3.3

rammer mange forbrukere i mange medlemsland i større grad skal forfølges. Det kan medføre at nasjonale myndigheter må håndtere flere saker enn tidligere, noe som kan innebære økt ressursbruk for myndighetene. Tilsvarende vil kunne gjelde for de bedriftene som bryter forbrukervernregler som rammer mange forbrukere i mange medlemsland. For små og mellomstore bedrifter som ikke selger sine varer eller tjenester til store deler av EU/EØS-området antar departementet at det neppe blir noen økning i antall håndhevings saker som følge av forslaget.

Økt etterforsknings- og sanksjonskompetanse vil kunne være inngripende både overfor små og store bedrifter, eksempelvis der håndhevingsmyndighetene stenger en nettside. For forbrukerne vil myndighetenes kompetanse til å fatte vedtak om kompensasjon gjøre det vesentlig enklere å få gjennomslag for sine rettigheter. I dag må forbrukerne fremme et separat sivilrettslig krav gjennom det utenrettslige tvisteløsningssystemet eller domstolene for å bli tilkjent kompensasjon.

Overnevnte virkninger vil være permanente.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på virkningene av forslaget.

#### **5. Hvilke tiltak anbefales, og hvorfor?**

Forslaget har til formål å fjerne hindringer for det indre marked og er EØS-relevant. Det er for tidlig å konkludere om forslaget er akseptabelt.

#### **6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?**

For å oppnå målsettingen om et sterkere forbrukervern over landegrensene er det en forutsetning at nasjonale håndhevingsorgan samarbeider godt seg imellom samt med EU-kommisjonen.